

Justitiedepartementet
EU-enheten

EU-nämnden
Riksdagen

Kopia: Justitieutskottet
Kopia: Socialförsäkringsutskottet
Kopia: Civilutskottet
Kopia: Konstitutionsutskottet
Kopia: Försvarsutskottet
Kopia: Miljöutskottet
Kopia: Socialutskottet

Kommenterad dagordning för rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 13–14 oktober 2022

13 oktober rättsliga frågor

1. Godkännande av dagordningen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande.
Se bifogad preliminär dagordning.

2. A-punkter

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande av A-punktslista.

3. (ev.) E-bevisning

- a) Förordning om europeiska utlämnandeorder och bevarandeorder för elektroniska bevis
- b) Direktivet om rättsliga företrädare för insamling av bevisning

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Förordningen syftar till att ge brottsbekämpande myndigheter inom EU ändamålsenliga och effektiva verktyg för att få tillgång till elektronisk bevisning i straffrättsliga förfaranden. Detta ska ske genom inrättande av en så kallade europeisk utlämnandeorder och en europeisk bevarandeorder. En sådan order ska en rättslig myndighet kunna rikta direkt till en tjänsteleverantör som finns etablerad i EU och som erbjuder elektroniska kommunikationstjänster, it-infrastruktur tjänster eller olika sorters informationstjänster. I dag behöver en åklagare som vill ha ut t.ex. e-post från en tjänsteleverantör som finns i en annan medlemsstat utfärda en Europeisk utredningsorder, eller om leverantören finns utanför EU, begära rättslig hjälp. I båda fallen går en begäran via myndigheterna i en annan stat vilket kan vara tidsödande. De föreslagna orderna föreslås i stället få skickas direkt till tjänsteleverantörer eller deras representanter i andra medlemsstater. Direktivet reglerar tjänsteleverantörers skyldighet att utse en rättslig representant för insamlande av bevisning.

Rådet beslutade om allmän inriktning avseende kommissionens förslag till förordning i december 2018 och i mars 2019 avseende förslaget till direktiv. Den 11 december 2020 antog Europaparlamentet sin ståndpunkt avseende båda förslagen. Trepartsamtalen med Europaparlamentet inleddes i början på 2021. Fokus i samtalen har framförallt varit på i vilken utsträckning myndigheter i den andra staten ska involveras i samband med att en order om utlämnande av elektronisk bevisning översänds direkt till en tjänsteleverantör.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med justitieutskottet den 24 maj 2018. Information till justitieutskottet vid flera tillfällen, senast den 22 februari 2022 och den 2 juni 2022. Överläggning i konstitutionsutskottet den 22 november 2018. Samråd har ägt rum med EU-nämnden vid flera tillfällen, senast den 24 februari 2022 och den 3 juni 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: Trepartsmöten förväntas fortsätta under 2022.

Faktapromemoria: 2017/18:FPM88

4. (ev.) Översynen av direktiv 2008/99/EG om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Riktlinjedebatt/lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Annika Strandhäll

Förslagets innehåll: Kommissionen presenterade ett förslag till reviderat direktiv om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser i december 2021. Det nu gällande direktivet är från 2008 (Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/99/EG av den 19 november 2008 om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser). Förslaget till reviderat direktiv är mer omfattande jämfört med det nu gällande och innebär bl.a. att fler gärningar ska anses som miljöbrott (brottskategorier) och att bestämmelserna om påföljder skärps genom att det anges miniminivåer för den övre gränsen för straff, både för fysiska personer och juridiska personer.

Förslaget har diskuterats i rådsarbetsgruppen för straffrättsligt samarbete (COPEN) under våren. På RIF-rådet i juni antogs en delvis allmän riktlinje som omfattade brottskategorierna. Då hölls också en politisk diskussion som sanktioner.

Förslaget har fortsatt behandlats i rådsarbetsgruppen under sommaren och hösten och ett beslut om allmän riktlinje förväntas antas på RIF-rådet i december.

Förslag till svensk ståndpunkt: Den organiserade gränsöverskridande brottsligheten har ökat sin närvaro på miljöområdet och det innebär utmaningar för samhället. Miljöbrottdirektivet kan bidra till att möta dessa utmaningar och är därför viktigt. Gemensamma bestämmelser om påföljder och sanktioner inom EU kan underlätta samarbetet mellan medlemsstaterna och leda till en mer effektiv bekämpning av miljöbrott.

En viktig utgångspunkt för Sverige i förhandlingarna har varit att bestämmelserna i förslaget ska ges en ändamålsenlig utformning och att de inte ska avvika för mycket från liknande reglering i andra straffrättsliga instrument. Det är samtidigt viktigt att sanktionsbestämmelserna i direktivet är adekvata och att de är utformade på ett sådant sätt att de kan möjliggöra ett kraftfullt svar från samhällets sida på allvarliga miljöbrott.

Regeringen välkomnar de ansträngningar som har gjorts av ordförandeskapet för att nå en balanserad överenskommelse i rådet.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet den 2 juni 2022. Samråd med EU-nämnden den 3 juni 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: Fortsatt förhandling i rådsarbetsgrupp. Allmän riktlinje väntas antas på RIF-rådet i december.

Faktrapromemoria: 2021/22:FPM58

5. Övriga frågor

a) Direktivet om skadeståndsansvar gällande AI

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Det föreslagna direktivet, som kommissionen presenterade den 28 september 2022, innehåller regler om skadeståndsansvar för AI-produkter.

b) Aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

6. Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Det handlar om en lägesrapport för rådet och följande bakgrundsinformation kan lämnas om den Europeiska åklagarmyndigheten.

Den Europeiska åklagarmyndigheten (på engelska European Public Prosecutor's Office, Eppo) är en självständig EU-myndighet som har primär behörighet, framför de deltagande medlemsstaterna, att utreda och åtala brott mot EU:s finansiella intressen. Eppo består av en central del i Luxemburg med en chefsåklagare och en europeisk åklagare från respektive deltagande medlemsstat samt en decentraliserad del som består av nationella åklagare med placering i medlemsstaterna som är så kallade europeiska delegerade åklagare.

Förordningen om inrättandet av Eppo antogs vid RIF-rådet i oktober 2017 (Rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten). I dagsläget har 22 medlemsstater anslutit sig till Eppo. Sverige, Ungern och Polen har inte gjort det (och det har inte heller Danmark och Irland, som båda valt att stå utanför det straffrättsliga samarbetet). Medlemsstater som väljer att stå utanför Eppo-samarbetet har möjlighet att ansluta i efterhand. Arbete pågår i Regeringskansliet för att Sverige ska kunna ansluta till Eppo.

Eppo är operativ sedan den 1 juni 2021. Eppo har därefter inlett sin verksamhet genom att hantera brottsanmälningar och utreda brott mot EU:s finansiella intressen. I princip alla deltagande medlemsstater har antagit lagstiftning för att anpassa de nationella systemen till Eppo-förordningen.

Den 1 juni 2022 hade Eppo varit operativt i ett år. Under det första året har 4 006 brottsanmälningar hanterats, 929 utredningar inlett, 28 åtal väckts, fyra fällande domar meddelats och beslut om frysning av värden om 259 miljoner euro utfärdats.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Samråd med EU-nämnden vid flera tillfällen, under år 2021 den 5 mars, den 4 juni, den 1 oktober och 3 december. Överläggning skedde senast med justitieutskottet den 17 december 2019 och regeringen har därefter löpande informerat justitieutskottet, senast den 2 december 2021.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: 2013/14:FPM10

7. Eventuella krigsförbrytelser i Ukraina och kampen mot strafflöshet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Efter Rysslands invasion av Ukraina den 24 februari 2022 har EU:s medlemsstater på såväl nationell nivå som på EU-nivå vidtagit en rad åtgärder som syftar till ansvarsutkrävande för internationella brott begångna under invasionen.

På EU-nivå har bl.a. diskuterats hur EU:s medlemsstater bäst kan stödja utredningar av krigsförbrytelser genom att skicka nationella experter för att stödja ukrainska utredningar och genom att ge ekonomiskt stöd eller skicka nationella experter till internationella brottmålsdomstolen (ICC). Under våren gavs Eurojust (EU:s byrå för straffrättsligt samarbete) i uppgift att bevara, analysera och lagra bevisning avseende krigsförbrytelser som begås i t.ex. Ukraina. Denna bevisning ska Eurojust göra tillgänglig för nationella och internationella rättsliga myndigheter, inklusive ICC.

I början på mars beslutade Sverige och samtliga andra av EU:s medlemsstater att hänskjuta situationen i Ukraina till ICC. Sverige kommer även att lämna ett finansiellt bidrag till ICC om två miljoner kronor samt ytterligare fem miljoner kronor från Polismyndigheten. Åklagarmyndigheten har sekonderat tre åklagare till ICC och Polismyndigheten kommer att sekondera sex experter. Svenska åklagare inledde under våren en förundersökning avseende krigsförbrytelser i Ukraina.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet den 2 juni 2022 och samråd med EU-nämnden den 3 juni 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

8. Rättslig utbildning och dess inverkan på tillgången till rättslig prövning inom ramen för rättsstatsprincipen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Rättsstatsfrågorna behandlas kontinuerligt i rådet bl.a. inom ramen för EU:s rättsstatsmekanism som är ett förebyggande verktyg för att stärka rättsstatsprincipen och förhindra att problem växer fram eller förvärras.

2021 antogs rådsslutsatser om EU-rättslig utbildning för rättstillämpare. Slutsatserna betonade att utbildning i EU-rätt bidrar till ökad respekt för rättsstatsprincipen och stärker den europeiska rättsstatskulturen.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen ser positivt på åtgärder som bidrar till att utveckla den EU-rättsliga utbildningen för jurister. Att rättstillämpare utbildas i EU-rätt kan bidra till upprätthållandet av rättsstatens principer och stärka grundläggande rättigheter för alla medborgare.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

9. Upprätthållande av de grundläggande rättigheterna i kristider

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion med direktören för byrån för grundläggande rättigheter (FRA)

Ansvarigt statsråd: Jeanette Gustafsdotter

Förslagets innehåll: En lunchdiskussion med direktören för EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA) planeras att hållas på temat om att upprätthålla respekten för grundläggande rättigheter i tider av kris.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar diskussionen. Regeringen avser att i diskussionen lyfta vikten av att upprätthålla respekten för de grundläggande rättigheterna, samt av att säkerställa ett robust institutionellt skydd för grundläggande rättigheter, även i tider av kris.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

10. (ev.) Slutsatser om att öka kapaciteten i det europeiska rättsliga nätverket mot it-brottslighet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Det europeiska rättsliga nätverket mot it-brottslighet (European Judicial Cybercrime Network, EJCN) inrättades 2016 för att formalisera och stärka det existerande utbytet mellan rättsliga myndigheter och experter inom it-brottslighet och utredningar inom det området. Nätverket stöds av Eurojust.

Nätverket har sedan 2016 anordnat två plenarsammanträden per år och har upprättat fem undergrupper om e-bevisning, digitala valutor, ärendeuppbyggnad, datalagring och utbildning. Nätverket och Eurojust har vid flera tillfällen påpekat behovet av att inrätta ett sekretariat för att stödja nätverkets verksamhet. Behovet av ett sekretariat har också lyfts upp av ministerrådet 2019. Trots detta har något sekretariat inte ännu inrättats.

Ordförandeskapet har nu lagt fram förslag till rådets slutsatser som innehåller skrivningar om att inrätta en permanent supportstruktur för nätverket, vilket skulle stödja nätverkets verksamhet.

I förslaget till rådets slutsatser framförs att det europeiska rättsliga nätverket mot it-brottslighet har visat sig vara en viktig och värdefull aktör i EU:s strävanden att motverka it-brottslighet. Därför måste det säkerställas att det här självständiga nätverket kan fortsätta sin verksamhet och också utveckla den. En permanent supportstruktur i formen av ett center med tillräckliga resurser för att stödja nätverkets aktiviteter bör inrättas med prioritet. Eurojust uppmanas att fortsätta att stödja nätverket.

Förslag till svensk ståndpunkt: Sverige stödjer förslaget att stärka det europeiska rättsliga nätverket mot it-brottslighet genom att inrätta en permanent supportstruktur. En sådan struktur får dock inte påverka nätverkets nuvarande självständighet utan ska ha en stödjande funktion. Sverige ska verka för att eventuella ökade kostnader med anledning av förslaget finansieras genom omprioriteringar i den fleråriga budgetramen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

11. Övriga frågor

a) Första rapporten om hur direktivet om uppgiftsskydd vid brottsbekämpning (EU) 2016/680 (dataskyddsdirektivet) tillämpas och fungerar

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Kommissionen väntas informera om kommissionens första rapport om tillämpning och genomförande av Dataskyddsdirektivet, (EU) 2016/680. Direktivet utgör en del av det så kallade dataskyddspaketet

och omfattar regler för data som behandlas inom brottsbekämpande myndigheters verksamhet.

**b) Workshop om gränsöverskridande skydd för utsatta vuxna
Bryssel den 20 september 2022**

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Vid rådsmötet ska ordförandeskapet informera om en workshop som anordnades av det tjeckiska ordförandeskapet och kommissionen i Bryssel den 20 september 2022 på temat gränsöverskridande skydd för utsatta vuxna. Med utsatta vuxna avses personer som på grund av nedsatt eller bristande personlig förmåga inte kan ta tillvara sina intressen. Det gränsöverskridande skyddet handlar till exempel om situationen när ett ställföreträdarskap, som en förvaltare, anordnats för någon i ett land och personen i fråga flyttar till ett annat land.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Inför RIF-rådet den 7–8 juni 2021 informerades civilutskottet, justitieutskottet och EU-nämnden om den anknyttande frågan om godkännande av rådsslutsatser om skydd för utsatta vuxna i gränsöverskridande situationer.

14 oktober inrikes frågor

12. Tillståndet i Schengenområdet

- a) Kommissionens föredragning av barometern
- b) Frontex föredragning av den strategiska riskanalysen 2022

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: En återkommande punkt på rådets dagordning är en diskussion om tillståndet i Schengen, området inom vilket gränskontroller avskaffats och man infört en gemensam visumpolitik. Eftersom inte alla Schengenländer är med i EU (och inte alla EU-länder är med i Schengen) diskuteras frågorna i en bredare krets där både Schengen- och EU-medlemsstater finns med.

Diskussionen utgår ifrån en barometer som sammanställs av kommissionen utifrån ett antal indikatorer och med hjälp av information från relevanta EU-byråer. Indikatorerna som kommissionen använder är situationen vid yttre gräns, migrationssituationen, inre säkerhet, hälsorelaterade utmaningar och situationen vid inre gräns.

Den strategiska riskanalysen är ett dokument som tas fram av Frontex. Det är en prognos på trender och händelser som kan komma att påverka EU:s gräns- och migrationsförvaltning från 2022 till 2032. Riskanalyser som Frontex tar fram fungerar som underlag till diskussioner och beslut som byrån och andra fattar.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen kan fortsatt välkomna en övergripande diskussion om styrningen av Schengensamarbetet och att läget i Schengenområdet följs upp. Eventuella åtgärder som föreslås ska komplettera existerande och beslutade åtgärder, effektivisera samarbetet och ska finansieras genom omprioritering av beslutade utgiftsramar.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Justitieutskottet den 22 februari 2022 och samråd med EU-nämnden den 25 februari 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: Tillståndet i Schengenområdet kommer sannolikt att på nytt diskuteras i samband med RIF-rådet i december.

Faktrapromemoria: -

13. Den fleråriga strategiska policycykeln för europeisk integrerad gränsförvaltning: slutsatser

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Enligt förordningen om en europeisk gräns- och kustbevakning ((EU) 2019/1896) så ska kommissionen ta fram ett femårigt strategiskt policydokument för den integrerade gränsförvaltningen i EU (på engelska European Integrated Border Management, EIBM).

Med integrerad gränsförvaltning menas ett helhetsgrepp kring alla de komponenter som enligt förordning (EU) 2019/1896 ska utgöra integrerad gränsförvaltning. Det är: gränskontroll, efterforsknings- och räddningsinsatser, riskanalys, samarbete och informationsutbyte mellan medlemsstaterna och med Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex), samarbete mellan nationella myndigheter, samarbete mellan EU:s institutioner, samarbete med tredje länder, tekniska och operativa åtgärder inom Schengenområdet, återvändande av tredjelandsmedborgare, användning av den senaste tekniken, däribland stora informationssystem, system för kvalitetskontroll och solidaritetsmekanismer, särskilt för unionsfinansiering. Därtill fastställs tre övergripande komponenter: grundläggande rättigheter, utbildning samt forskning och innovation.

Den europeiska integrerade gränsförvaltningen bygger också på en fyrdelad modell för tillträdeskontroll och omfattar åtgärder i tredjeländer (exempelvis inom ramen för den gemensamma viseringspolitiken, utsändande av experter eller kapacitetsuppbyggnad), åtgärder i samarbete med angränsande tredjeländer (gemensam patrullering), gränskontrollåtgärder vid de yttre gränserna (Frontexoperationer, införande av IT-system, gemensamma riskanalyser) och åtgärder på Schengenområdet (återvändande, kontroller av rätten till vistelse inne på territoriet).

När policydokumentet för EIBM som kommissionen presenterat väl antagits så följs det av en mer operativ strategi som tas fram av Frontex och därefter tar varje medlemsstat fram en nationell strategi för integrerad gränsförvaltning utifrån den Frontex presenterat. Detta kallas EIBM-cykeln.

Den 24 maj 2022 presenterade kommissionen ett utkast på ett policydokument för EIBM (COM (2022) 303 final). Ordförandeskapet har presenterat ett förslag till rådslutsatser som förhandlas i rådet. Ordförandeskapets ambition är att dessa antas vid rådsmötet.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen kan godkänna antagande av rådslutsatserna.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

14. Övriga frågor

a) Utvidgningen av Schengenområdet utan inre gränskontroller

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Alla länder som ansluts till EU förväntas även ansluta sig till Schengensamarbetet, det vill säga de gemensamma bestämmelser som rör området utan inre gränskontroller och där man infört en gemensam viseringspolitik. Schengenregelverket är bindande för medlemsstaterna från dagen då de ansluts till EU. En del av reglerna, bland annat de som innebär att gränskontrollen vid inre gräns tas bort, ska tillämpas först efter att rådet godkänt medlemsstatens förmåga att tillämpa regelverket korrekt.

Bulgarien och Rumänien

Processen för utvärdering av Rumäniens och Bulgariens förmåga att tillämpa Schengenregelverket inleddes 2007–2008 och avslutades genom att rådet

2011 godkände ländernas Schengenförberedelser. Något enhälligt rådsbeslut om att gränskontrollerna gentemot övriga Schengenländer ska upphöra har emellertid inte kunnat tas, främst mot bakgrund av de bristande resultat som länderna uppvisat i kampen mot korruption och organiserad brottslighet samt det bristande reformarbetet inom rättsväsendet.

Att länderna bör anslutas till Schengen har uppmärksammats av Europeiska rådet vid ett flertal tillfällen. Frågan har dock strukits från den tentativa RIF-dagordningen, då utsikter till enhällighet bland medlemsstaterna saknats. Senast skedde detta inför RIF-rådet den 6–7 juni 2019.

Bulgarien och Rumänien gjorde i mars 2022 ett gemensamt skriftligt uttalande om att de är redo för Schengenanslutning och är beredda att bjuda in till ett extra platsbesök för att visa upp framstegen som gjorts sedan den senaste utvärderingen. Ett sådant besök kommer att genomföras i mitten av oktober 2022, med deltagande av experter från kommissionen och medlemsstaterna.

Kroatien

Utvärderingar och uppföljande återbesök kring Kroatiens tillämpning av Schengenregelverket på området yttre gränskontroll genomfördes mellan 2016–2019. I februari 2021 bedömde kommissionen att alla åtgärder som krävdes var genomförda.

Vid RIF-rådet i december 2021 antog rådet slutsatser som bekräftade att utvärderingsprocessen av om Kroatien uppfyller nödvändiga villkor för fullt deltagande i Schengensamarbetet har avslutats. Därmed finns förutsättningar för rådet att fatta ett enhälligt beslut för full tillämpning, det vill säga upphöra med kontroll av personer vid luft- sjö- och landgräns. Innan ett eventuellt beslut ska Europaparlamentet ha konsulterats av rådet.

Det tjeckiska ordförandeskapet har som uttalad ambition att rådet ska fatta beslut som möjliggör full anslutning av de tre länderna till Schengenregelverket, det vill säga att de inre gränskontrollerna upphävs, från början av 2023.

Ordförandeskapet väntas under punkten övriga frågor ge en lägesbeskrivning av ärendet. Något dokument har inte presenterats.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Samråd med EU-nämnden den 24 maj 2019 (Bulgarien och Rumänien) och den 3 december 2021 (Kroatien).

Fortsatt behandling av ärendet: Ärendet väntas återkomma för behandling på tjänstemannanivå innan det eventuellt förs vidare för behandling på RIF-rådet i december.

Faktapromemoria: -

b) (ev.) Genomförandet av interoperabilitet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Vid mötet förväntas kommissionen informera ministrarna om status i förhållande till tidplanen för genomförandet av interoperabilitetsprogrammet (IO). IO innebär att vissa storskaliga EU-gemensamma it-system ska kunna kommunicera med varandra, så kallad interoperabilitet. Det handlar om system som används på områdena gränser och visering, polissamarbete och straffrättsligt samarbete, samt asyl och migration. Tre av dessa system utgörs av EU:s gemensamma in- och utresesystem (EES), reseauktoriseringssystemet (ETIAS) samt en ny version av efterlysningssystemet (SIS recast).

Den stora komplexiteten i genomförandet och effekterna av pandemin har försenat driftsättningen av systemen. RIF-rådet har hitintills beslutat om justeringar av tidplanen vid tre tillfällen. Det innebär att driftsättning av EES och ETIAS förskjutits med drygt 18 månader till maj 2023 respektive november 2023. Driftsättningen av SIS ska ske senast i november 2022.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Löpande inför varje RIF-råd. Senast den 2 december 2021 i justitieutskottet och den 3 december 2021 i EU-nämnden.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: 2017/18:FPM41

15. Övriga frågor – aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson och Anders Ygeman

16. Rysslands aggression mot Ukraina

a) Situationen för flyktingar i EU

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Anders Ygeman

Förslagets innehåll: Den 4 mars 2022 beslutade rådet att aktivera direktivet om tillfälligt skydd (massflyktsdirektivet) till förmån för personer som flyr Ukraina till följd av Rysslands invasion. Vid det extrainsatta RIF-rådet den 28 mars 2022 presenterade kommissionen en tiopunktsplan för starkare EU-samordning för att välkomna de människor som flyr kriget i Ukraina. I tiopunktsplanen har kommissionen samlat prioriterade åtgärder på kort sikt kopplade till bland annat koordinering avseende transport- och informationshubbar, beredskapsplanering, skydd av barn på flykt, förhindrande av människohandel, stöd till Moldavien, hantering av säkerhetsrelaterade aspekter och finansiering. Planen fick ett brett stöd bland medlemsstaterna. Åtgärder kopplade till tiopunktsplanen har sedan de presenterades diskuterats bl.a. inom ramen för den solidaritetsplattform som etablerats till följd av aktiveringen av direktivet och i rådets krishanteringsmekanism (IPCR). Merparten av punkterna är under genomförande. Särskilt aktuella frågor i nuläget är anpassning av

mottagningsboenden inför den kommande vintern, beredskap för nya flyktingströmmar till följd av vintern samt hur personer från Ryssland som lämnar landet för att undkomma inkallelse ska hanteras. Aktiveringen av massflyktsdirektivet gäller till den 4 mars 2023 men förlängs automatiskt med sex månader om inte rådet innan dess, med kvalificerad majoritet, fattar beslut om att upphäva aktiveringen.

Vid RIF-rådet den 13–14 oktober 2022 ska en diskussion om situationen för ukrainska flyktingar i EU hållas.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar kommissionens ambitiösa arbete med samordning kopplat till situationen i Ukraina och aktiveringen av massflyktsdirektivet, bland annat genom arbetet i solidaritetsplattformen. EU behöver stå enat i mottagandet av skyddsbehövande från Ukraina. Det är viktigt med stark EU-samordning och ett helhetsgrepp i det nuvarande läget.

Regeringen står fast vid att Sverige ska ta sin del av ansvaret för människor på flykt och förväntar sig att andra medlemsstater också gör det. Sverige bidrar också i gemensamma stödinsatser.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden den 25 och 26 februari, den 3 och 25 mars samt den 3 juni 2022. Överläggning med socialförsäkringsutskottet den 24 mars 2022. Information till socialförsäkringsutskottet den 1 mars och den 31 maj 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: Diskussionerna väntas fortsätta i bland annat RIF-rådet och i den övriga rådsstrukturen.

Faktapromemoria: -

b) Konsekvenser för den inre säkerheten

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Vid RIF-rådet den 13–14 oktober kommer Rysslands aggression mot Ukraina att diskuteras med fokus på konsekvenserna för EU:s inre säkerhet.

Vid det extrainsatta RIF-rådet den 28 mars 2022 presenterade kommissionen en tiopunktsplan för starkare EU-samordning för att välkomna de människor som flyr kriget i Ukraina. Tiopunktsplanen diskuterades därefter på RIF-rådet i juni. Inrikesministrarna framförde då ett behov av att följa utvecklingen av säkerhetshoten till följd av kriget. Under sommaren 2022 så diskuterades situationen i Ukraina ur ett inre säkerhetsperspektiv både på informella ministermötet för inrikes och rättsliga frågor och på informella COSI (Ständiga kommittén för operativt samarbete i frågor som rör den inre säkerheten).

Ett flertal åtgärder har redan identifierats och införts. EU och medlemsstaterna har bl.a. infört flera åtgärder för att analysera och bekämpa de uppkomna säkerhetshoten med anledning av kriget. Däribland tillhandahåller Europol en samlad hotbildsanalys som kontinuerligt uppdateras och experter från dem har placerats i medlemsstater som gränsar till Ukraina. Personal från Frontex har placerats i Moldavien med stöd av statusöverenskommelsen mellan EU och Moldavien samt det reviderade Europeiska unionens gränshjälpuppdrag (EUBAM) i Moldavien och Ukraina. Därtill har EMPACT-nätverket aktiverats för att anpassa befintliga handlingsplaner och planerade aktiviteter för att kunna möta uppkomna hot.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar diskussion om krigets påverkan på den inre säkerheten. Regeringen välkomnar åtgärder som syftar till att hantera de säkerhetshot som uppstår på grund av kriget. Det är viktigt att förhindra och förebygga hot mot den inre säkerheten gällande prioriterade frågor som exempelvis vapensmuggling, människohandel, hybridhot, terrorism och radikalisering.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Diskussion om Ukraina och kommissionens tiopunktsplan var senast uppe i EU-nämnden den 3 juni 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: Diskussionerna väntas fortsätta i bland annat RIF-rådet och i den övriga rådsstrukturen.

Faktrapromemoria: -

17. Asyl och migration

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport och vägen framåt

Ansvarigt statsråd: Anders Ygeman

Förslagets innehåll: Vid rådsmötet förväntas medlemsstaterna ta del av en lägesrapport om åtgärder i den externa dimensionen, förhandlingarna om asylprocedur- och instrumentaliseringsförordningarna, om genomförandet av deklarationen om frivillig solidaritet, samt om ordförandeskapets förslag till alternativ solidaritetsmekanism.

Förslag till svensk ståndpunkt: Sverige kan vid behov uttrycka stöd för ordförandeskapets ambition att utarbeta en alternativ solidaritetsmekanism. Det är viktigt att solidaritetsmekanismen utformas på ett ändamålsenligt sätt och att det säkerställs att en medlemsstat som behöver hjälp får de stödinsatser som behövs. Det är också viktigt att kommande förslag bidrar till en jämnare ansvarsfördelning och att förslagen i pakten i sin helhet blir väl balanserade.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till socialförsäkringsutskottet den 1 oktober 2020 samt överläggning med socialförsäkringsutskottet den 5 november 2020, den 8 december 2020, den 28 september 2021 och den 15 februari 2022. Information till socialförsäkringsutskottet den 4 mars 2021, den 3 juni 2021, den 28 september 2021, den 15 februari 2022, 31 maj 2022 samt den 14 juni 2022. Samråd med EU-nämnden den 2 oktober 2020, den 6 november 2020 och den 11 december 2020 samt den 5 mars 2021, den 4 juni 2021, den 30 september 2021, den 25 februari 2022, den 3 juni 2022 samt den 10 juni 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: Frågorna kommer att behandlas i asylarbetsgruppen, den operativa samordningsmekanismen för extern migration (MOCADÉM), rättsrådgivarkretsen och den strategiska kommittén för invandring, gränser och asyl (SCIFA).

Faktapromemoria: 2020/21:FPM19

I anslutning till rådet möte: Schengenrådet

18. Tillståndet i Schengenområdet

- a) Kommissionens föredragning av barometern
- b) Frontex föredragning av den strategiska riskanalysen 2022

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Se ovan, punkten 12.

19. Den fleråriga strategiska policycykeln för europeisk integrerad gränsförvaltning: slutsatser

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Se ovan, punkten 13.

20. Övriga frågor

- a) (ev.) Genomförandet av interoperabilitet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Se ovan, punkten 14.b.

b) Utvidgningen av Schengenområdet utan inre gränskontroller

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Se ovan, punkten 14.a.

c) Aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson och Anders Ygeman

Förslagets innehåll: Se ovan, punkten 15.